

således siden 1964 haft et perspektiv for medlemskab af EU. I 1987 indgav Tyrkiet formelt ansøgning om medlemskab. Kommissionens udtalelse herom i 1989 indeholdt så mange forbehold i vurderingen af den økonomiske, sociale og politiske situation i Tyrkiet, at optagelsesforhandlingerne ikke blev indledt.

Som nævnt lod Det Europæiske Råd på sit møde i Dublin Tyrkiet forstå, at væsentlige fremskridt på menneskerettighedsområdet er en forudsætning for et tættere samarbejde mellem EU og Tyrkiet. Regeringen vil arbejde for, at Tyrkiet kan fastholdes i det europæiske samarbejde. I overensstemmelse hermed vil regeringen arbejde for, at der i Rådet kan opnås enighed om at yde Tyrkiet den finansielle bistand, som EU i 1995 forpligtede sig til som led i aftalen med Tyrkiet om gennemførelse af toldunionen.

Vi ønsker at sikre Tyrkiets fortsatte vestlige orientering og herved imødegå, at landet skulle blive isoleret i forhold til Europa. Vi ønsker samtidig at fremme demokratiseringen og respekten for menneskerettighederne i Tyrkiet. Disse mål er indbyrdes forbundne og kan ikke forfølges uafhængigt af hinanden. Kun ved at fastholde Tyrkiet i et samarbejde med Europa kan vi gøre os håb om at skabe forudsætninger for fremskridt på menneskerettighedsområdet i Tyrkiet. Begge spor må holdes åbne.

Forhandling

Gert Petersen (SF):

På overfladen kan Tyrkiet se demokratisk ud. Partier strides indbyrdes, medier kritiserer politikerne, valg afholdes, der er flere partier, domstole dømmer på grundlag af love. Men man skal ikke kradse ret dybt, før billedet er alt andet end demokratisk: Tusinder af politiske fanger lever under elendige vilkår. Tortur, også af børn, hører til dagens orden. Aviser beslaglægges uafsladelig. Skribenter fængsles eller myrdes. I femåret fra 1990 til 1995 lukkede myndighederne 389 blade. Man konfiskerede 1249 bøger og idømte 218 skribenter fængselsstraffe. Hundredevis blev myrdet eller forsvandt bare.

Siden 1984 har der været regulær krig i landets kurdiske sydøstlige del. 3000 landsbyer er blevet udslettet. Mindst 2 millioner mennesker fordrevet. Krigen anslås at binde ca. 400.000 tyrkiske soldater. Den har kostet 21.000 menneskeliv. Andre 20.000 er kastet i fængsel.

Alt dette skal ses på baggrund af en dybt udemokratisk lovgivning. Lad mig illustrere med et par eksempler. I juli 1995 forlangte rigsadvokaten, at det nydannede parti DDP skulle forbydes.

I hans anklageskrift begrundes kravet bl.a. med, at partiet i sit program siger, at det »går ind for de to folks broderlige sameksistens«. Det må man ikke. Det er forbryderisk i Tyrkiet at arbejde for broderlig sameksistens mellem tyrkere og kurdere. Hvorfor? Fordi man end ikke må antyde, at kurderne, som udgør omkring 20 pct. af befolkningen, er et særligt folk, at de er en nation. Derfor er det også en forbrydelse, det er strafbart, bare at tale for, at de skal have lov til at bruge deres eget sprog i undervisning, tv, administration og retsvæsen. Alt, hvad der strider mod ideen om den tyrkiske nations enhed, er forbudt. Kun tyrkisk sprog må bruges i undervisningen.

Fredeligt arbejde for nationale rettigheder straffes i henhold til den nok så bekendte anti-terrorlov, der siges at være rettet mod terroristisk virksomhed, men som nok så meget er rettet imod ganske fredelig politisk virksomhed. Intet parti må tale et etnisk mindretals sag, og alle efternavne og bynavne skal være tyrkiske.

I 1991 blev der gjort op med en række parlamentsmedlemmer, som meget fornuftigt og rigtigt ville have disse forhold ændret. Nogle af dem lykkedes det at flygte, andre af disse parlamentsmedlemmer blev idømt langvarige fængselsstraffe.

Under den demokratiske overflade er der tale om et brutalt nationalistisk diktatur og en politistat, der krænker fundamentale menneskerettigheder.

Den undskyldning, man så hører, hedder PKK. Hvis bare PKK's terrorisme holder op, så kommer der demokratiske tilstande, får vi at vide. Det er rigtigt, at PKK nu og da har anvendt terror, som vi skarpt må fordømme og lige så skarpt, som vi fordømmer den tyrkiske statsterrorisme. Men primært er oprøret i det sydøstlige Tyrkiet i landets kurdiske del slet og ret en væbnet kamp mod en undertrykkelse, som eksisterede, før oprøret brød ud. Man kan sammenligne den med tjetjernerne kamp mod undertrykkelse med den forskel, at hvor tjetjernerne ønsker løsrivelse fra Rusland, er de kurdiske krav autonomi og selvstyre inden for den tyrkiske stats rammer.

Men overhovedet må man spørge: Hvad skal de undertrykte gøre, når statsterror og uretslov